

Bilag 3: Spørgsmål og svar fra de danske universiteter

Format:

Skriftlig anmodning om bidrag fra de danske universiteter

Sted:

Elektronisk henvendelse

Dato:

August - september 2017

Formål:

Formålet med at anmode universiteterne om skriftligt bidrag var at opnå viden om universiteternes best practice og politik inden for emnerne: Undervisningspriser og anerkendelse af god undervisning, undervisningsformer, tilrettelæggelse, eksaminer m.m. der understøtter høj studieintensitet og læringsudbytte, anvendelse af teknologi, frikøb fra undervisning, undervisningstimer og vejledning, brug af semester-, trimester- eller modulstruktur, antal undervisningsuger, taxametertilskud og ledelse, jf. bilag 3c.

Alle universiteterne har besvaret alle spørgsmål.

Eksterne deltagere:

- Aalborg Universitet, Københavns Universitet, Syddansk Universitet, Roskilde Universitet, Aarhus Universitet, Danmarks Tekniske Universitet, It-universitetet København, Copenhagen Business School

Interne deltagere/rekvirenter:

- Sekretariatet for Udvalg om bedre universitetsuddannelser. Sekretariatet har på baggrund af forespørgsel på møderne i Udvalg om bedre universitetsuddannelser udarbejdet 11 spørgsmål inden for områder, som ikke var omfattet af tidligere undersøgelser eller eksisterende litteratur og ikke kunne besvares via planlagte survey-undersøgelser.

Materiale:

- Bilag 3a: Besvarelser fra universiteterne som indgår i udvalgsrapporten.
- Bilag 3b: Oversigt over besvarelser fra universiteterne på udvalgte spørgsmål.
- Bilag 3c: Henvendelse til universiteterne.

Bilag 3a: Besvarelser fra universiteternes som indgår i udvalgsrapporten

Besvarelserne fra universiteterne har medvirket til generelt at informere arbejdet i universitetsudvalget. Der er udvalgt cases eller udarbejdet oversigtstabeller på tværs af universiteterne, som indgår i kapitel 11 og 12 i udvalgsrapporten, jf. nedenstående.

Informationerne fra universiteterne er blandt andet anvendt i forbindelse med følgende case i kapitel 11:

Problembaseret læring (PBL) på Aalborg Universitet

På Aalborg Universitet er problembaseret læring (PBL) et centralt og gennemgående element i alle studieordninger. Læringsmodellen tager udgangspunkt i, at studerende lærer bedst ved at anvende teori- og forskningsbaseret viden aktivt i arbejdet med problemstillinger. Studerende udarbejder problembaserede projekter med andre studerende og deltager samtidig i obligatoriske grundmoduler og projektmøder, samt valgfrie kurser, som giver de studerende viden om teorier og metoder, der understøtter projektarbejdet.

Rammerne om det problembaserede projektarbejde er udgjort af følgende principper:

- Problemstillingerne er videnskabelige, hvilket indebærer, at problemerne skal kunne begribes, analyseres og behandles teoretisk og metodisk.
- Problemstillingerne er autentiske, hvilket indebærer, at problemerne skal have relevans uden for universitetet.
- Projekterne udføres i samarbejde med medstuderende, hvilket bl.a. understøtter videnuddeling, kollektive beslutningsprocesser og gensidig, kritisk feedback.
- Studieordningerne sigter mod, at læringsudbyttet fra det konkrete projektarbejde kan overføres til lignende situationer, som de studerende vil møde i deres professionelle arbejde.
- De studerende har ansvar for egen læring, hvilket indebærer en stor grad af frihed og forudsætter samtidig evnen til løbende, faglig selvsvurdering samt evnen til kritisk at vurdere kvaliteten af egen indsats og eget videngrundlag i forhold til en given problemstilling.

Kravet om autentiske problemstillinger i projektarbejdet understøttes af et tæt samarbejde mellem Aalborg Universitet og eksterne samarbejdspartnere.

Kilde: Aalborg Universitet, 2017

Informationerne fra universiteterne er anvendt i forbindelse med følgende oversigt i kapitel 11:

Minimumstimetallet er på Københavns og Aarhus Universitet fastsat til 8 timer på bachelorniveau og 12 timer på kandidatniveau. På CBS arbejdes der med et minimumstimetal på 11 timer på bachelor og 9 timer på kandidat. På DTU vil de studerende have mindst 20 undervisnings- og vejledningstimer om ugen, hvis de følger den planlagte undervisning. På Aalborg Universitet er der nedsat en arbejdsgruppe med henblik på at fastsætte minimumstimetal.

Oversigt over universiteternes minimumstimetal og antal uger per semester

	Minimumstimetal per uge (Bachelor)	Minimumstimetal per uge (Kandidat)	Antal uger per semester (undervisning)
Københavns Universitet	12	8	14 uger
Aarhus Universitet	12	8	14-15 uger
Danmarks Tekniske Universitet	Mindst 20	Mindst 20	Ca. 16 uger
Syddansk Universitet	12	8	Kan variere mellem 13-16 uger
Roskilde Universitet	Kan variere mellem 6-15	Kan variere mellem 6-15	16-17 uger
Aalborg Universitet	Under udarbejdelse	Under udarbejdelse	20 uger*
Copenhagen Business School	12	10	Typisk 13 uger (minimum 12)
IT Universitetet	16	16	15 uger

*På AAU er de 20 uger per semester inklusiv eksamensperiode
 Kilde: Universiteternes besvarelse til Udvalget, september 2017

Informationerne fra universiteterne er anvendt i forbindelse med følgende case i kapitel 11:

Løbende bedømmelse af studerende på DTU

På DTU indgår udvalgte aktiviteter i kurset "Fysik kemi for biovidenskaberne" i den samlede bedømmelse af de studerende. "Fysik kemi for biovidenskaberne" er et kursus, som henvender sig til studerende på tre forskellige bachelorretninger. Emnet opfattes af de fleste studerende som et abstrakt og svært emne, og gennem flere år har karaktergennemsnit og dumpeprocent givet anledning til bekymring.

I en større omlægning af kurset har de studerende fået øget ansvar for tilegnelse af kursets teoretiske indhold. Forelæsningerne i kurset er stort set erstattet med projektdage, og de studerendes egne præsentationer af det teoretiske indhold. Der er udviklet et online-materiale bestående af videoer med gennemgang af teori fulgt op med to quizzer, som støtter de studerendes læring og giver afsæt for de øvrige læringsaktiviteter.

De studerende udfører gennem kurset to eksperimentelle øvelser, som de har forberedt ved at gennemgå videointroduktioner. Rapporter fra øvelserne indgår i bedømmelsen af de studerende med en vægt på i alt 20 pct., ligesom de to quizzer indgår med i alt 20 pct. Aktiviteterne på projektdagene og videoerne med gennemgang af kursets teori danner tilsammen afsæt for den mundtlige eksamen, som giver 60 % af karakteren. Resultatet har været et større engagement i undervisningen blandt de studerende samt et højere karaktergennemsnit.

Kilde: DTU 2017

Informationerne fra universiteterne er anvendt i forbindelse med følgende cases i kapitel 12:

Undervisningspriser

Alle universiteter uddeler årlige underviserpriser. Hver pris baserer sig på en række kriterier, eksempelvis formidlingsevner, udvikling af nye undervisningsformer og undervisning, der støtter de studerendes læringsproces. Nogle priser dækker hele spektret, mens andre priser særligt vægter eksempelvis formidling eller udvikling af undervisningsformer. Der uddeles både priser centralt på universitetsniveau og decentralt på fakultets- og institutniveau. Priserne kan både være baseret på fagfællebedømmelse, de studerendes vurderinger eller en kombination heraf.

Eksempelvis bliver Aarhus Universitets Jubilæumsfonds Pædagogiske Hæderspris tildelt som en anerkendelse af fremragende og banebrydende undervisning på universitetet. Med prisen følger 100.000 kroner til prismodtageren.

DTU har i 2016 indstiftet en pris for udvikling af undervisning og læring. Prisen uddeles hvert efterår ved et undervisningsseminar for alle undervisere. Prisen honorerer en enkelt underviser eller et team af undervisere, som har gjort en særlig indsats for systematisk at igangsætte, undersøge, dokumentere og dele erfaringer med udvikling af deres undervisning og de stude-

rendes læring. Med prisen følger et rejselegat på 25.000 kr. til brug for aktiviteter, der kan understøtte prisvinderes videre udvikling af undervisningen.

Kilde: Universiteternes svar på en række spørgsmål fra UUU, 2017.

Informationerne fra universiteterne er anvendt i forbindelse med følgende oversigt i kapitel 12:

Oversigt over universiteterne politik og praksis for frikøb

Politik/praksis for frikøb	
KU	Der er ingen formel politik på området, men det er en del af KU's fempunktsplan for uddannelse, at KU fremover skal sikre, at alle forskere og forskergrupper løbende bidrager til uddannelserne. Der er i den forbindelse vedtaget en række principper, som skal erstatte hidtidig praksis med frikøb. F.eks. vil det fremover være et mål, at et uddannelsesaspekt bliver indarbejdet i ansøgninger om eksterne bevillinger, for at undgå stillinger hvor hovedopgaven er forskning. Derudover skal det være muligt at tilrettelægge sit videnskabelige arbejde i 'bølger', så man i perioder kan koncentrere sig om større uddannelses- eller forskningsprojekter.
AU	Der er ingen formel politik på området, men universitetsledelsen er enig om, at en stærk forskningsbaseret hviler på, at forskere ikke frikøbes. Der er dog variationer fakulteterne imellem. F.eks. har Aarhus BSS (det samfundsvidenskabelige fakultet) en autonom økonomimodel og lader derfor beslutningen være op til det enkelte institut. På Arts (det humanistiske fakultet) er det et strategisk mål, at forskningsaktiviteter får et stærkt aftryk i undervisningen, og at ingen VIP'ere kommer for langt fra undervisningen.
DTU	Det er nedfældet i DTU's uddannelsespolitik, at alle videnskabelige medarbejdere skal stå til rådighed for undervisning eller vejledning. Det ligger således i DTU-kulturen, at frikøb skal undgås, om end det forekommer i enkelte tilfælde. Det er desuden understreget i uddannelsespolitikken, at dokumenterede undervisningskvalifikation har afgørende betydning ved ansættelser.
CBS	CBS tillader kun proportionalt frikøb, hvor både forsknings- og undervisningsforpligtelser reduceres i forbindelse med et frikøb. Det er således ikke muligt at blive fritaget for hele undervisningsforpligtelsen. Derudover er proportionelt frikøb kun muligt ifm. eksternt finansierede forskningsprojekter. Der kan ikke frikøbes for interne midler
AAU	Det fremgår i bemandingspolitikken, at alle adjunkter, lektorer og professorer som udgangspunkt underviser og vejleder på universitets uddannelser, og at dette også gælder de forskere, der hjemtager store bevillinger og eksterne forskningsmidler.
SDU	Der er ingen politik på området.
ITU	ITU tillader ikke frikøb, da det er overbevisningen, at forskere bør viderebringe den viden, de har og udvikler, til de studerende.
RUC	Der er fælles retningslinjer for frikøb i forbindelse med eksternt finansieret forskning. Frikøb ses som et væsentligt instrument til at skabe den nødvendige sammenhæng, dog er det i retningslinjerne blevet vedtaget, at frikøbet også omfatter forskningstiden, sådan at undervisningstiden bærer 80 pct. af frikøbet og forskningstiden bærer 20 pct. Formålet med ændringen er at sikre de studerende forskningsbaseret undervisning.

Anm: Tabellen kondenserer de respektive universiteters kvalitative svar på spørgsmålet "Har universitetet en politik for frikøb af forskere fra undervisning? Det er kendetegnende, at praksis kan variere på tværs af universitetets fakulteter/institutter.

Kilde: UUU forespørgsel blandt universiteterne, september 2017.

Bilag 3b Oversigt over besvarelser fra universiteterne på udvalgte spørgsmål

	Har universitetet en politik for øget anvendelse af teknologi i undervisningen mhp. at fremme kvalitet og relevans?	Har universitetet en politik for frikøb af forskere fra undervisning?	Har universitetet en tværgående politik/strategi for omfanget af undervisningstimer og vejledning (per uge eller semester) eller på feedback på større opgaver?	Hvor mange uger der er på et typisk semester (det er tidligere antaget at der er 15 uger).	I hvilket omfang anvender universitetet henholdsvis en semester, trimester eller modulstruktur i uddannelserne?	Hvilket ledelsesniveau indstiller og godkender antallet af studiepladser på uddannelser, der ikke er centralt dimensionerede?
KU	Har uddannelses-strategisk fokus på e-læring og brug af digitale ressourcer i undervisning, inkl. KU-fælles e-læringsplatform Absalon (https://obl.ku.dk/). Fortsat fokus i ny strategi.	Del af KU's 5-pkt. plan, at alle forskere og forskergrupper løbende bidrager til uddannelserne (bilag m. principper).	Minimumstimetal på BA siden 2012 = 12 timer per uge i 14 semesteruger. Minimumstimetal på KA fra efterår 2017 = 8 timer per uge i 14 semesteruger. Se svar vedr. feedback	14 uger	Semester, blok og modulstruktur anvendes forskelligt for fakulteterne.	Under rammevilkår, der er fastlagt af rektoratet og KU's bestyrelse, indstiller og godkender fakulteternes dekaner studiepladser på uddannelser, der ikke er centralt dimensionerede.
AU	Har en digitaliseringsstrategi. Indeholder på udd.området en målsætning om at øge anvendelsen af Educational IT. Se svar for konkret arbejde (bl.a. projektbeskrivelse) med dette.	Ingen formel politik, men uni-ledelsen enig om, at en stærk forskningsbaseret hviler på, at forskere ikke frikøbes. Lidt variationer på fakulteternes praksis (se svar).	BA-studerende tilbydes i gennemsnit over uddannelsen det, der svarer til minimum 12 timer om ugen i 14 uger. For KA-studerende minimum 8 timer om ugen i 14 uger. Desuden fastsat indikator i kvalitetssikrings-systemet for 'planlagte timer på udd'.	14-15 uger.	Semesterstruktur.	Den ansvarlige institutleder for den enkelte udd. indstiller til fakultets-ledelsen (enten dekan eller prodekan for uddannelse). Herefter sendes det til samlet godkendelse i universitetsledelsen.
DTU	DTU's delpolitik for e-læring (supplement til Uddannelsespolitikken) formulerer målsætninger og indsatsområder for e-læringsaktiviteter. Pba. delpolitikken formuleres 3-4 årlige handlingsplaner.	Frikøb forekommer i enkelte tilfælde. Det ligger i DTU's kultur, udtrykt via Uddannelsespolitikken, at det skal undgås (se svar for citater fra politikken).	Hvis den studerende følger en normeret studieplan, sikrer DTU's modulstruktur, at den studerende opnår mere end 20 timers undervisning om ugen.	18 uger inkl. eksamen (13 ugers undervisningsperiode, to ugers eksamensperiode, 3 ugers intensiv undervisningsperiode)	Semester.	Direktionen godkender qua dekanerne for uddannelse antallet af studiepladser på de enkelte studieretninger.

Bilag 3b Oversigt over besvarelser fra universiteterne på udvalgte spørgsmål

	Har universitetet en politik for øget anvendelse af teknologi i undervisningen mhp. at fremme kvalitet og relevans?	Har universitetet en politik for frikøb af forskere fra undervisning?	Har universitetet en tværgående politik/strategi for omfanget af undervisningstimer og vejledning (per uge eller semester) eller på feedback på større opgaver?	Hvor mange uger der er på et typisk semester (det er tidligere antaget at der er 15 uger).	I hvilket omfang anvender universitetet henholdsvis en semester, trimester eller modulstruktur i uddannelserne?	Hvilket ledelsesniveau indstiller og godkender antallet af studiepladser på uddannelser, der ikke er centralt dimensionerede?
CBS	Online og blended undervisning er et strategisk indsatsområde.	CBS tillader kun proportionalt frikøb ifm. eksternt finansierede forskningsprojekter (ingen frikøb for interne midler). Undervisnings- og forskningsforpligtelsen nedsættes proportionalt ved frikøb.	Ja, Kodeks for undervisningsplanlægning. BA minimumsstandard pr. semester: 144 skematimer. KA minimumstandard pr. semester: 120.	Typisk 13 ugers (minimum 12 ugers) ren undervisningsperiode. Herudover eksamens- og projektperioder.	Typisk semesterstruktur. Nogle uddannelser anvender modulstruktur.	Dekansekretariatet for uddannelse drøfter og fastlægger i samarbejde med optagelseskontoret, studieledere og studienævn antallet af studiepladser på de enkelte uddannelser. Godkendes endeligt i direktionen.
AAU	Arbejder på en digitaliserings-strategi, der bl.a. omhandler uddannelse (herunder bl.a. digital kompetenceudvikling hos undervisere og digitalt curriculum) og PBL.	Har ikke en fælles tværfakultær politik for frikøb. Fra 2016 dog en politik for bemanning (fastslår at alle adjunkter, lektorer og professorer som UP underviser og vejleder). Se svar for principper.	Arb.gruppe nedsat efterår 2017 skal udarbejde studieaktivitets-model + minimumstimeantal. Formål: øge studieintensitet. AAU's holdning: studieintensitet meget andet end undervisning og vejledning. Arb.gruppe færdig primo 2018.	20 uger, inkl. eksamen	Uddannelserne er opdelt i semestre, der indeholder en række moduler.	Fakulteterne godkender, efter indstilling fra uddannelserne (studienævn), antallet af studiepladser på uddannelser, der ikke er omfattet af central dimensionering.
SDU	Har ikke en selvstændig politik for øget teknologi-anvendelse. Har dog en udviklingspulje (E-lærings-puljen) til formålet. Emnet fylder desuden meget ifm. uni-pædagogikum.	Nej.	Mindstekrav til antal undervisningstimer fastsat i SDU's kvalitetssikringspolitik.	13-18 uger afhængig af af planlægning. Dvs. ikke et fast antal uger.	Anvender både semester-, quater- og modulstruktur.	Processen med egendimensionering leder frem mod rektor, der træffer beslutningerne.

Bilag 3b Oversigt over besvarelser fra universiteterne på udvalgte spørgsmål

	Har universitetet en politik for øget anvendelse af teknologi i undervisningen mhp. at fremme kvalitet og relevans?	Har universitetet en politik for frikøb af forskere fra undervisning?	Har universitetet en tværgående politik/strategi for omfanget af undervisningstimer og vejledning (per uge eller semester) eller på feedback på større opgaver?	Hvor mange uger der er på et typisk semester (det er tidligere antaget at der er 15 uger).	I hvilket omfang anvender universitetet henholdsvis en semester, trimester eller modulstruktur i uddannelserne?	Hvilket ledelsesniveau indstiller og godkender antallet af studiepladser på uddannelser, der ikke er centralt dimensionerede?
ITU	Ja - anvendelse af digital teknologi i undervisningen er et strategisk fokusområde fra 2017-2021. Se svar for det konkrete arbejde.	Tillader ikke frikøb.	Mindstekrav til antal timer på obligatoriske fag samt udbud af vejledningstimer ifm. projekter er fastsat i ITU's kvalitetspolitik.	20 uger, inkl. eksamen.	Semesterstruktur på bachelor- og kandidatudd.	Education Grup (bl.a. studieleder og studiechef) indstiller antal studiepladser til direktionen, som beslutter.
RUC	Nej, men der er på alle fire institutter løbende diskussioner af fornyelse af undervisningsmetoder.	Politik fra marts 2016: ok med frikøb - dog skal undervisningstiden bære 80% af frikøbet, og forskningstiden 20%.	Ja - tværgående standarder for omfanget af vejledningstimer og feedback (se bilag 4 og 5).	Forårssemester: ca. 17 (undervisning) + 4 (ordinær eksamen) + 4 (reeksamen). Efterårsemester: 16 (undervisning) + 4 (ordinær eksamen) (+ 4 reeksamen, som dog er placeret i forårssemestrets første 4 undervisningsuger).	Semesterstruktur	BA: bestyrelsen godkender, efter indstilling fra BA-studieleder, institutledere og administrationen. KA: studieleder og institutleder (evt. viceinstitutleder). Se svar for bemærkninger.

Bilag 3c: Henvendelse til universiteterne

Kære universitetsdirektører

Regeringen har i april 2017 nedsat Udvalg om bedre universitetsuddannelser, der bl.a. har til opgave at se på, hvordan universitetsuddannelsernes kvalitet kan styrkes. Udvalget er bredt sammensat med deltagelse af blandt andet formandskabet for rektorkollegiet.

Udvalget skal bl.a. i gang med en spørgeskemaundersøgelse blandt ansatte på universiteterne i august 2017, og universiteterne er allerede blevet anmodet om at bidrage med kontaktinformationer i den forbindelse. Derudover har udvalget igangsat en række analyser om kvalitet og relevans i universitetsuddannelser. Der er bl.a. interesse for, hvordan et højt læringsudbytte af undervisningen kan understøttes, og der er efterspørgsel på gode eksempler fra universiteternes arbejde med udvikling af uddannelser.

Til brug for det videre arbejde anmodes I derfor venligst om at besvare nedenstående spørgsmål senest: **Torsdag den 21. september 2017** via e-mail til jen@ufm.dk.

På forhånd mange tak for hjælpen!

Med venlig hilsen
Adrian Lema

Adrian Lema
Sekretariatsleder
Udvalg om bedre universitetsuddannelser

Afklarende spørgsmål i forbindelse med universitetsudvalgets arbejde:

- Har universitetet priser eller lignende til anerkendelse af 1) særligt dygtige forskere/forskningsprojekter på universiteter, 2) dygtige undervisere. Beskriv gerne koncepterne.
- Kan der gives 1 godt eksempel på en anvendt undervisningsform, der i særlig grad understøtter aktive studerende og et højt læringsudbytte?
- Kan der gives 1 godt eksempel på tilrettelæggelse af uddannelse (fx eksamensformer eller udvikling og opdatering af curriculum med relevante og høje faglige krav), der i særlig grad understøtter aktive studerende og et højt læringsudbytte?
- Kan der gives 1 godt eksempel på anvendelse af teknologi i undervisningen, der i særlig grad understøtter aktive studerende og et højt læringsudbytte.
- Har universitetet en politik for øget anvendelse af teknologi i undervisningen mhp. at fremme kvalitet og relevans?

- Har universitetet en politik for frikøb af forskere fra undervisning?
- Har universitetet en tværgående politik/strategi for omfanget af undervisningstimer og vejledning (per uge eller semester) eller på feedback på større opgaver?
- Hvor mange uger der er på et typisk semester (det er tidligere antaget at der er 15 uger).
- I hvilket omfang anvender universitetet henholdsvis en semester, trimester eller modulstruktur i uddannelserne?
- Anvender universitetet andre kriterier end STÅ til at fordele universitetets samlede taxamertilskud (evt. fratrasket en andel til central administration mv.) til de enkelte uddannelser – og i så fald hvilke kriterier?
- Hvilket ledelsesniveau henholdsvis indstiller og godkender antallet af studiepladser på uddannelser, der ikke er centralt dimensionerede?